

מחברת בחינה

לנבחנים ולנבחנות שלום,

נא לקרוא את ההוראות בעמוד זה ולמלא אותן בדיוקנות. אי-מילוי ההוראות עלול לגרום לתקלות ואף להביא לידי פסילת הבחינה. הבחינה נועדה לבדוק הישגים אישיים, ולכן יש לעבוד עבודה עצמית בלבד. בזמן הבחינה אין להיעזר בזולת ואין לתת או לקבל חומר בכתב או בעל פה.

אין להכניס לחדר הבחינה חומר עזר – ספרים, מחברות, רשימות – פרט ל"חומר עזר מותר בשימוש" המפורט בגוף השאלון או בהוראות מוקדמות של המשרד. כמו כן אין להכניס לחדר הבחינה טלפונים או מחשבים ניידים. שימוש בחומר עזר שאינו מותר יוביל לפסילת הבחינה.

כל חומר עזר שאינו מותר בשימוש, יש למסור למשגיח לפני תחילת הבחינה.

לאחר סיום כתיבת הבחינה יש למסור את המחברת למשגיח ולעזוב בשקט את חדר הבחינה.

יש להקפיד על טוהר הבחינות!

הוראות לבחינה

- יש לוודא כי במדבקות הנבחן שקיבלת מודפסים הפרטים האישיים שלך, ובמדבקות השאלון שקיבלת מודפסים פרטי השאלון המיועד לך.
- אם לא קיבלת מדבקה, יש למלא בכתב יד את הפרטים במקום המיועד למדבקת הנבחן.
- אסור לכתוב בשולי המחברת (החלק המקווקו) משום שחלק זה לא ייסרק. מותר לכתוב משני צדי הדף במחברת הבחינה.
- לטייטה ישמשו אך ורק דפי מחברת הבחינה. אין לתלוש או להוסיף דפים. מחברת שתוגש לא שלמה תעורר חשד לאי-קיום טוהר הבחינות.
- אין לכתוב שם בתוך המחברת, משום שהבחינה נבדקת בעילים שם.
- אין להוסיף או לשנות שום פרט במדבקות, כדי למנוע עיכוב בזיהוי המחברת וברישום הציונים.

בהצלחה!

12 17 סמל שאלון رقم النموذج שם השאלון ויחידות לימוד اسم النموذج والوحدات التعليمية הדבק כאן ↑ מדבקת שאלון الصق هنا ↑ ملصقة نموذج امتحان	18 21 מועד موعد 31 32 מס' תעודת זהות رقم الهوية 37 סמל ב"ס رقم المدرسة הדבק כאן ↑ מדבקת נבחן (ללא שם) الصق هنا ↑ ملصقة ممتحن (بدون اسم)	מדבקות לנבחן ملصقة ممتحن
--	---	-----------------------------

* הוראות בשפה הערבית מעבר לדף

* التّعليمات باللغة العربيّة على ظهر الصّفحة

وزارة التربية والتعليم

القسم الكبير للامتحانات

الإدارة التربوية

دفتر امتحان

تحية للممتحنين وللممتحنات !

الرجاء قراءة التعليمات في هذه الصفحة والعمل وفقاً لها بالضبط. عدم تنفيذ التعليمات قد يؤدي إلى عواقب مختلفة وحتى إلى إلغاء الامتحان. أعد الامتحان لفحص تحصيلاتك الشخصية، لذلك يجب العمل بشكل ذاتي فقط. أثناء الامتحان، لا يُسمح طلب المساعدة من الغير ويُمنع إعطاء أو أخذ مواد مكتوبة أو الحديث.

لا يُسمح إدخال مواد مساعدة - كتب، دفاتر، قوائم - إلى غرفة الامتحان، ما عدا "مواد مساعدة يُسمح استعمالها" المفصلة في نموذج الامتحان أو في تعليمات مسبقة من الوزارة. كما لا يُسمح إدخال هواتف أو حواسيب محمولة إلى غرفة الامتحان. استعمال مواد مساعدة غير مسموح بها يؤدي إلى إلغاء الامتحان.

يجب تسليم كل مادة مساعدة لا يُسمح استعمالها للمراقب قبل بدء الامتحان. بعد الانتهاء من كتابة الامتحان، يجب تسليم الدفتر للمراقب، ومغادرة غرفة الامتحان بهدوء.

يجب المحافظة على نزاهة الامتحانات!

تعليمات للامتحان

1. يجب التأكد بأن تفاصيلك الشخصية مطبوعة على ملصقات الممتحن التي حصلت عليها، وبأن تفاصيل نموذج الامتحان المعد لك مطبوعة على ملصقات نموذج الامتحان التي حصلت عليها.
2. في حال عدم حصولك على ملصقة، يجب ملء التفاصيل في المكان المعد لملصقة الممتحن، بخط يد.
3. لا يُسمح الكتابة في هوامش الدفتر (في المنطقة المخططة)، لأنه لن يتم مسح ضوئي لهذه المنطقة. يُسمح الكتابة على جهتي الصفحة في دفتر الامتحان.
4. للمسودة يمكن استعمال صفحات من دفتر الامتحان فقط. يُمنع نزع أو إضافة صفحات. الدفتر الذي يُسلم وهو غير كامل سيثير الشك بعدم الالتزام بنزاهة الامتحانات.
5. لا يُسمح كتابة الاسم داخل الدفتر، لأن الامتحان يُفحص بدون ذكر اسم.
6. لا يُسمح إضافة أو تغيير أية تفاصيل في الملصقات، وذلك لمنع عوائق في تشخيص الدفتر وفي تسجيل العلامات.

نتمنى لك النجاح!

עברית לבתי ספר ערביים

הבנה והבעה

2 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון	—	הבנת הנקרא	—	60 נקודות
פרק שני	—	הבעה בכתב	—	<u>40 נקודות</u>
סה"כ	—			100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות:

- (1) יש לענות על כל השאלות **בגוף השאלון**, לפי ההוראות.
 - (2) בשאלון זה יש שלושה דפי טיוטה: עמוד 9 הוא דף טיוטה המיועד ל**סיכום בלבד**, ועמודים 13-14 הם דפי טיוטה לכל רישום אחר.
 - (3) בשאלה 7 ציין את הנושא שאתה כותב עליו.
 - (4) התרכז בנושא, הימנע מהקדמות ארוכות, מסטיות מן הנושא ומחזרות על הרעיונות.
- שים לב לכתב, לכתיב, לפיסוק ולכללי הדקדוק.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

פרק ראשון — הבנת הנקרא (60 נקודות)

קרא את קטע א שלפניך, וענה על השאלות 1-5 שאחריו.

אבדן מזון בעולם ובישראל

קטע א

בעולם שבו מקורות המזון הולכים ומידלדלים והאוכלוסייה הולכת וגדלה, המשימה לספק מזון לכל בני האדם נעשתה לאחד האתגרים העיקריים של האנושות. על פי הערכות, 30%-50 מן המזון המיוצר בעולם אובדים בכל אחד מן השלבים בהספקת המזון: גידול המזון, האחסון שלו, האריזה, ההפצה בחנויות, הצריכה.

יש כמה גורמים לאבדן מזון: קלקול מזון, שהוא תוצאה של טיפול לא נכון בו או תוצאה של נזקי טבע חריגים; ובזבוז מזון שהוא תוצאה של קניית כמות גדולה מדי של מזון הגורמת להשלכה לאשפה של עודפים (فوائض) הראויים למאכל. כמו כן מושלכים לאשפה מצרכים שהמועד האחרון לשימוש בהם חלף. משווקי מזון זורקים עודפי תוצרת טובים למאכל, בעיקר תוצרת חקלאית, אם מכירתם אינה רווחית עוד.

לאבדן המזון השפעות שליליות רבות על הכלכלה, על החברה ועל הסביבה: לנזקים רבים קשה לשלם עבור מזון, ואבדן מזון מצמצם את האפשרות לספק להם את עודפי המזון חינם; כמו כן אבדן מזון יכול לגרום להעלאת מחירים וכך להגדיל את הפערים הכלכליים והחברתיים בין עשירים לעניים; נוסף על כך הוא גורם לבזבוז של משאבי טבע, כגון קרקע, מים ודלק, מזהם את הסביבה ופוגע במגוון הביולוגי של בעלי החיים והצמחים.

בשנים האחרונות הולכת וגוברת בעולם מודעות הציבור לאבדן מזון. ממשלות רבות הפעילו, ועדיין מפעילות, תכניות שנועדו להציל מזון. למשל, בשנת 2008 החלה ממשלת בריטניה במסע הסברה נרחב שמטרתו למנוע בזבוז מזון. לאחר חמש שנים פחתו כמויות המזון שצרכנים פרטיים זרקו לאשפה ב־21%.

ומה המצב בישראל? על פי ממצאי סקר של המשרד להגנת הסביבה משנת 2010, משפחה ישראלית ממוצעת זורקת כ־14 מן המזון שהיא קונה. כמו כן כמות המזון המושלכת לאשפה בערי ישראל היא מן הגבוהות בעולם. ממצאים אלה מדאיגים, בעיקר בשל מצב העוני בישראל. על פי דוח מבקר המדינה, שיעור העוני בישראל הוא הגבוה ביותר מבין המדינות המפותחות, בעיקר בקרב ילדים וקשישים.

עקב נתונים אלה המליצה "המועצה לביטחון תזונתי" לממשלת ישראל להגביר את הסיוע לחלשים בחברה, לגבש תכנית להצלת מזון לטובת נזקקים ולהקצות לה משאבים כספיים. כיום עיקר הסיוע לנזקקים מבוסס על עמותות בלי מטרות רווח שאוספות עודפי מזון ומחלקות אותם לנזקקים.

המסקנה של המועצה לביטחון תזונתי היא שהצלת מזון היא פתרון "מנצח, מנצח, מנצח" לחברה, לסביבה ולכלכלה. היא קבעה שעודפי המזון הם משאב שיש לנצל אותו בשלבים: כל עוד עודפי המזון טובים למאכל אדם, ראוי להעבירם לנזקקים. מרגע שאינם ראויים למאכל אדם, אפשר להשתמש בהם לפי מדרג — להאכלת בעלי חיים, לשימושים בתעשייה, להפקת אנרגייה ולייצור דשן.

(מעובד על פי "אבדן מזון — השלכות חברתיות, סביבתיות וכלכליות", דוח מבקר המדינה תשע"ה,

אוחזר ב־24/11/2016)

/המשך בעמוד 3/

ענה על כל השאלות בגוף השאלון, לפי ההוראות.

השאלות

ענה על כל השאלות 1-5, על פי קטע א (מספר הנקודות לכל סעיף רשום בסופו).

שים לב: העתקה מן הקטע של משפטים מיותרים תגרום להפחתת נקודות.

1. א. על פי שורות 1-4, מדוע המשימה לספק מזון לכל בני האדם נעשתה לאחת המשימות החשובות בעולם? (4 נקודות)

- ב. על פי הקטע, לאבדן המזון השפעות שליליות רבות. הבא מן הקטע דוגמה אחת לפגיעה באנשים מבחינה כלכלית, דוגמה אחת לפגיעה באנשים מבחינה חברתית ודוגמה אחת לפגיעה בסביבה. (6 נקודות)

- ג. בשורה 4 מוזכרים חמשת השלבים בהספקת המזון. לפניך שלוש תקלות העלולות לגרום לאבדן מזון בשלבים המוזכרים. בחר באחת מן התקלות, וציין בשורה הריקה שלידה באיזה שלב התקלה עלולה לקרות. נמק מדוע, לדעתך, התקלה יכולה להתרחש דווקא בשלב שציינת. (3 נקודות)

דוגמה לתקלה: פגיעה במזון בשל מזיקים *שם הגידול או שם האחסון*

- זריקה של מזון בשל קניית כמויות גדולה מהדרוש _____
- זריקה של עודפי תוצרת שאינם רווחיים _____
- נזקי טבע חריגים _____
- נימוק לתקלה שבחרת: _____

2. א. (1) לפניך שני נתונים מן הקטע שמתארים מצב מעורר תמיהה (يشير الاستغراب).

לנזקקים רבים קשה לשלם עבור מזון. (שורה 11)

כמות המזון המושלכת לאשפה בערי ישראל היא מן הגבוהות בעולם.

(שורות 21-22)

על פי הקטע, הסבר מדוע המצב המתואר מעורר תמיהה. (5 נקודות)

(2) מהי הביקורת כלפי הממשלה המשתמעת מן ההמלצה של "המועצה לביטחון תזונתי"?

הקף את התשובה הנכונה ביותר. (5 נקודות)

- פיקוח הממשלה על תהליך הספקת המזון אינו ישיר.
- הממשלה אינה מתקצבת את העמותות המסייעות לנזקקים.
- הממשלה אינה מספקת פתרונות לאבדן המזון.
- הממשלה אינה מטפלת כלל בבעיות העוני בישראל.

ב. בקטע מוזכרות שתי תכניות להצלת מזון (בעולם ובארץ).

מה הן שתי התכניות האלה? (4 נקודות)

ג. כל אחד מאתנו יכול למנוע בזבוז מזון.

הצע שתי דרכים שבהן צרכנים פרטיים יכולים למנוע בזבוז מזון. (4 נקודות)

3. על פי הקטע, "המועצה לביטחון תזונתי" בישראל קבעה שעודפי מזון הם משאב שמאפשר לשפר את המצב הכלכלי והחברתי בארץ.
- לפניך הגדרה של המילה "מְשָׁאב": משאב הוא אמצעי העומד לרשותו של האדם, והאדם יכול לנצל אותו למטרותיו.
- מדוע "המועצה לביטחון תזונתי" קבעה שעודפי המזון הם משאב? **הסבר** את תשובתך, על פי ההגדרה ועל פי הקטע.
- (9 נקודות)

4. א. מהו התפקיד של פסקת הפתיחה (שורות 1-4) בקטע זה?
הקף את התשובה הנכונה. (5 נקודות)
- המלצה — הצגת הטענה העיקרית
— הצגת הנושא — הצגת טענת נגד
- ב. אבדן מזון גורם להעלאת מחירים ומגדיל את הפערים הכלכליים והחברתיים בין עשירים לעניים.
- מהו הקשר הלוגי בין החלק המסומן בקו ובין החלק שאינו מסומן בקו במשפט זה?
(5 נקודות)

5. א. "המשימה לספק מזון לכל בני האדם נעשתה לאחד ה**אתגרים** העיקריים של האנושות".
(שורה 2)
- מה פירוש המילה "אתגר" במשפט זה? (5 נקודות)

- ב. בשורות 29-30 יש שימוש במירכאות.
- מהו תפקיד המירכאות בשורות אלה?
הקף את התשובה הנכונה. (5 נקודות)
- מושג — ציטוט
— סלנג — היפוך משמעות

פרק שני — הבעה בכתב (40 נקודות)

ענה על שתי השאלות 6-7 (לכל שאלה — 20 נקודות).

6. ענה על אחד מן הסעיפים: על סעיף א (סיכום ממוג) או על סעיף ב (סיכום בורר).

כתוב את הסיכום בעמוד 8. (תוכל להשתמש בעמוד 9 לטיוטה לסיכומך.)

שים לב: בסעיף שבחרת יש לכתוב סיכום בכתובה רציפה ולא בנקודות (סעיפים).

א. סיכום ממוג

לפניך קטע נוסף העוסק באותו הנושא שעסק בו קטע א.

קרא את הקטע, וכתוב סיכום ממוג, לפי ההנחיות שאחרי הקטע.

קטע ב

בשנת 2003 הוקם בישראל ארגון להצלת מזון. ארגון זה נועד להבטיח שעודפי מזון יגיעו לאנשים נזקקים. החזון של מקימי הארגון הוא לחלק עודפי מזון לכל הנזקקים בחלוקה מאורגנת ומסודרת באמצעות עמותות מקומיות. כדי לעשות זאת הארגון מעוניין לקבל עודפי מזון מתורמים רבים בלי תמורה.

5 בכל יום נוסעים אנשי הארגון בארבע משאיות קירור ואוספים שאריות מזון מתורמים במקומות רבים: אולמות אירועים, בסיסי צבא, חדרי אוכל במפעלים, מפעלים לייצור אוכל, מפעלי אריזה ועוד. הם גם נכנסים לשדות ולפרדסים ומלקטים תוצרת חקלאית שלא נקטפה.

את האוכל שנאסף הם מעבירים לעמותות צדקה, והן מחלקות אותו לילדים, 10 לנשים בסיכון, לקשישים ולמשפחות מעוטות יכולת באזור חיפה, נצרת, תל אביב, השרון, בית שמש, ירושלים והדרום.

פעילות הארגון מתנהלת גם בשעות הלילה: מתנדבים פרטיים אוספים מזון מאולמות אירועים במכוניותיהם הפרטיות. הם מובילים את המזון לאחסון למשך הלילה, ובבוקר אוספים אותו במשאיות קירור ומעבירים אותו לחלוקה 15 מאורגנת.

(מעובד על פי "לקט ישראל", פורטל התנדבות בישראל, אוחר ב-15/11/2016)

(שים לב: מטלות הסיכום בעמוד הבא.)

/המשך בעמוד 7/

כתוב סיכום ממוזג (5-10 שורות) של **שני** הקטעים א-ב.

בסיכום כלול את העניינים האלה:

- בעיית אבדן המזון והסיבות לאבדן המזון
- ההשפעות השליליות של אבדן מזון
- הפתרון של הצלת מזון, על פי קטע ב
- כיצד הצלת מזון פותרת חלק מן ההשפעות השליליות של אבדן המזון

אם לא כתבת סיכום ממוזג, כתוב סיכום בודר.

ב. סיכום בודר

כתוב סיכום **בודר** (5-10 שורות), על פי **קטע א** שבפרק הראשון.

בסיכום כלול את העניינים האלה:

- הגורמים לבעיית אבדן המזון ובזבוז המזון
- נתונים על בזבוז המזון בישראל
- פתרון **אחד** שמיושם בישראל ופתרון **אחד** שמיושם בעולם
- חשיבות הפתרונות לאנשים בישראל

כתוב את סיכומך בעמוד זה.

שים לב: תוכל להשתמש בעמוד 9 לכתיבת טיוטה לסיכום.

הקף את סוג הסיכום שבחרת:

א. סיכום ממזג

ב. סיכום בורר

[illegible]

(שים לב: שאלה 7 בעמוד 10.)

/המשך בעמוד 9/

טיוטה לסיום

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

لا تكتب في هذه المنطقة

לא לכתוב באזור זה

7. כתוב חיבור בהיקף של 15-20 שורות על אחד מן הנושאים א-ד. (20 נקודות)

שים לב: כתוב את החיבור בעמודים 11-12. (תוכל להשתמש בעמודים 13-14 לטיוטה)

א. אחד הגורמים העיקריים לבזבוז מזון בישראל הוא תרבות הצריכה של צרכנים פרטיים: רכישה מוגזמת של מוצרי מזון, בישול כמויות גדולות של מזון – יותר מן הנדרש, השלכת מזון, אחסון לקוי של מזון ועוד.

כתב חיבור. בחיבורך הסבר לצרכנים פרטיים את החשיבות של הצלת מזון בישראל, והצע להם דרכים להפחית את בזבוז המזון על ידי שינויים בהרגלי הצריכה של המזון ובדרכי הטיפול בו בבית.

ב. ב־1 בינואר השנה הוחל בארץ חוק חדש – חוק שקיות הפלסטיק (ניילון). על פי חוק זה, הצרכנים בישראל צריכים לשלם 10 אגורות עבור כל שקית פלסטיק לנשיאה חד־פעמית שהם מבקשים ברשתות לשיווק מזון.

כתב חיבור. בחיבורך הבע את דעתך אם החוק הזה יכול לשנות את הרגלי הצריכה של הצרכן הישראלי, ולהפחית את השימוש שלו בשקיות הפלסטיק. נמק את דעתך.

ג. יש הסכמה כללית בציבור שבית הספר חייב להשתנות וחייבים להתאים אותו למאה ה־21. בעשור האחרון משרד החינוך מנסה להכניס לבתי הספר טכנולוגיות חדשות, כמו מחשבים ולוחות חכמים (טאבלטים), ולשלב אותן הן בהוראה הן בלמידה, אך ההצלחה היא חלקית. ברוב בתי הספר עדיין לומדים ומלמדים בשיטות הישנות.

כתב חיבור. בחיבורך הבע את דעתך בשאלה אם צריך לאמץ את הטכנולוגיות החדשות ללמידה ולהוראה. נמק את דעתך.

ד. "טובים השניים מן האחד"

אחת המשמעויות של אמרה זו היא שעדיף לאדם לשתף אחרים בחייו מלחיות לבדו.

כתב חיבור. בחיבורך הבע את דעתך על אמרה זו, נמק את דעתך, והבא לה דוגמאות מניסיוןך האישי או מניסיונם של אחרים.

/המשך בעמוד 11/

המשך

This image shows a full page of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, leaving a small margin at the top. There are no vertical lines, text, or other markings on the page.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

/בהמשך דפי טיוטה/

לא לכתוב באזור זה

لا تكتب في هذه المنطقة

טיוטה

[illegible]

لا تكتب في هذه المنطقة

לא לכתוב באזור זה

טיוטה

[illegible]

لا تكتب في هذه المنطقة

מדבקת משגיח

ملصقة مراقب

"אתך בכל מקום, גם בבגרות.

בהצלחה, מועצת התלמידים והנוער הארצית"

"معك في كل مكان، وفي البحרות أيضًا.

بالتجّاح، مجلس الطّلاب والشّبيبة القطريّ"